21. Yüzyılda Çevre Eğitimi

Değişen Dünya Dönüşen Eğitim

Editörler:
Sümeyye AYDIN GÜRLER
Turan KAÇAR

PEGEM AKADEMİ

Editörler: Doç. Dr. Sümeyye AYDIN GÜRLER • Doç. Dr. Turan KAÇAR

21. YÜZYILDA ÇEVRE EĞİTİMİ
Değişen Dünya Dönüşen Eğitim

ISBN 978-625-5442-16-1

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2026, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınevi**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 2000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere http://pegem.net adresinden ulaşılabilmektedir.

1. Baskı: Kasım 2026, Ankara

Yayın-Proje: Selcan Özgürel
Dizgi-Grafik Tasarım: Beyza Nur Erdoğan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sayfa Basım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sit. 1514. Cad. No: 23-25
Yenimahalle/ANKARA

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 77079

İletişim

Pegem Akademi: Shira Ticaret Merkezi
Macun Mahallesi 204 Cad. No: 141/33, Yenimahalle/Ankara
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: yayinevi@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Doç. Dr. Sümeyye AYDIN GÜRLER

Sevgili eşime, kızlarım Elif Reyyan'a ve Rukiye Beyza'ya; beni bugünlere getiren anneme ve babama ithafen.

Doç. Dr. Turan KAÇAR

Değerli eşime, sevgili çocuklarım Muhammed Safa'ya, Mervenur'a, Salih Erdem'e ve Mina'ya; bugünlere erişmemde kıymetli desteklerinden ötürü anneme ve babama ithafen.

ÖN SÖZ

İçinde bulunduğumuz 21. yüzyıl, insan ile doğa arasındaki ilişkinin yeniden ele alınmasını gerekli kılan önemli çevresel, toplumsal ve teknolojik değişimlere sahne olmaktadır. İklim değişikliği, biyoçeşitlilik kaybı, doğal kaynakların giderek azalması ve çevre kirliliğinin farklı boyutlarda artması, günümüzde yalnızca çevresel değil, aynı zamanda ekonomik ve toplumsal sonuçları olan küresel sorunlar hâline gelmiştir. Bu gelişmeler, çevreye ilişkin bilgi ve farkındalığın ötesinde, bireylerin çevresel sorunları anlayabilen, bilinçli kararlar verebilen ve sürdürülebilir yaşam biçimlerini benimseyebilen bireyler olarak yetiştirilmesini gerekli kılmaktadır. Bu bağlamda eğitim, çevresel sorunların anlaşılması ve bu sorunlara yönelik bireysel ve toplumsal sorumlulukların geliştirilmesinde önemli bir role sahiptir.

21. Yüzyılda Çevre Eğitimi: Değişen Dünya Dönüşen Eğitim başlıklı bu eser, öncelikli olarak lisans düzeyindeki öğretmenlik programlarında yürütülen çevre eğitimi müfredatına kapsamlı bir kaynak sunmayı amaçlamaktadır. Bununla birlikte, değişen dünya koşulları ve dönüşen eğitim anlayışı doğrultusunda güncel çevre eğitimi konularının da ele alınması hedeflenmiştir. Bu doğrultuda eserde; temel ekolojik kavramlar, ekosistemlerin yapısı, ekosistemlerde enerji akışı ve madde döngüleri, canlılar arası ilişkiler ve popülasyon dinamikleri ile doğal kaynaklar ve çevre sorunları gibi çevre eğitiminin temel konularına yer verilmiştir. Bunun yanı sıra Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında öğretim programlarında çevre eğitimi, çevre eğitiminde yenilikçi öğretim yaklaşımları ve okul dışı öğrenme süreçleri gibi eğitim odaklı güncel konular ele alınmıştır. Sürdürülebilirlik ve çevre eğitimi, küresel perspektifte çevre eğitimi ve uluslararası yaklaşımlar ile çevre okuryazarlığı ve sürdürülebilir yaşam uygulamaları ise çevre eğitiminin günümüzde kazandığı yeni boyutları ortaya koymaktadır. Böylece kitap, çevre eğitiminin temel kuramsal çerçevesi ile güncel eğitim yaklaşımlarını bir araya getiren bir içerik sunmaktadır.

Bu eserin ortaya çıkmasında, farklı üniversitelerden ve farklı eğitim alanlarından katkı sunan bölüm yazarlarımızın değerli emekleri bulunmaktadır. Her bir bölüm yazarımıza, alanlarındaki bilgi ve deneyimlerini bu esere aktardıkları ve titizlikle hazırladıkları bölümlerle çevre eğitimi alanına katkı sundukları için teşekkür ederiz. Bununla birlikte eserin bilimsel niteliğinin geliştirilmesine katkı sağlayan bilim kuruluna ve kitabın yayımlanma sürecindeki değerli desteklerinden dolayı Pegem Akademi'ye de şükranlarımızı sunarız.

Editörler olarak, bu kitabın çevre eğitimi alanında çalışan akademisyenlere, öğretmenlere, öğretmen adaylarına ve çevre eğitimiyle ilgilenen tüm okuyuculara yararlı bir kaynak olmasını temenni ederiz. Umuyoruz ki bu eser, çevreye ilişkin bilgi ve farkındalığın geliştirilmesine katkı sağlamanın yanı sıra, okuyucularda çevreye ve geleceğe dair bir sorumluluk bilinci de oluşturmasına imkân sunar.

Doç. Dr. Sümeyye AYDIN GÜRLER - Doç. Dr. Turan KAÇAR

Editörler

BÖLÜMLER VE YAZARLARI

Editörler: Doç. Dr. Sümeyye AYDIN GÜRLER • Doç. Dr. Turan KAÇAR

1. Bölüm: Temel Ekolojik Kavramlar
Dr. Öğr. Üyesi Murat SALUR, Muş Alparslan Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-2569-4788

2. Bölüm: Ekosistemin Yapısı, İşleyişi ve 21. Yüzyılın Ekolojik Tehditleri
Dr. Mehmet Burak AYGEN, Manisa Celal Bayar Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-7126-4439

3. Bölüm: Ekosistemlerde Enerji Akışı ve Madde Döngüleri
Dr. Öğr. Üyesi Zehra MOLU, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-2393-9160

4. Bölüm: Canlılar Arası İlişkiler ve Popülasyon Dinamikleri
Prof. Dr. Ela Ayşe KÖKSAL, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-7309-1458

5. Bölüm: Doğal Kaynaklar ve Çevre Sorunları
Prof. Dr. İrfan EMRE, Fırat Üniversitesi
ORCID No:0000-0003-0591-3397

6. Bölüm: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Kapsamında Öğretim Programlarında Çevre Eğitimi
Dr. Öğr. Üyesi İrfan ARIKAN, Harran Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-1546-4786

7. Bölüm: Çevre Eğitiminde Yenilikçi Öğretim Yaklaşımları
Dr. Öğr. Üyesi Gürkan ÇETİN, Harran Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-5535-0097

8. Bölüm: Çevre Eğitiminde Okul Dışı Etkinlikler ve Öğrenme Süreçleri
Prof. Dr. Zafer ÇAKMAK, Fırat Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-0612-814X
Dr. Süleyman ASLAN, Milli Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0000-0002-7487-1920

9. Bölüm: 21. Yüzyılda Değişen Dünyada Çevre Eğitimi ve Önemi
Doç. Dr. Sümeyye AYDIN GÜRLER, Gaziantep Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-2651-4395

10. Bölüm: Sürdürülebilirlik ve Çevre Eğitimi
Doç. Dr. Turan KAÇAR, Gaziantep Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-8390-7262

11. Bölüm: Küresel Perspektifte Çevre Eğitimi ve Uluslararası Yaklaşımlar
Prof. Dr. Salih PAŞA, Afyon Kocatepe Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-4792-8821

12. Bölüm: Çevre Okuryazarlığı ve Sürdürülebilir Yaşam Uygulamaları
Prof. Dr. Ela Ayşe KÖKSAL, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-7309-1458

İÇİNDEKİLER

Ön Söz iv
Bölümler ve Yazarları v

1. BÖLÜM
TEMEL EKOLOJİK KAVRAMLAR

Giriş 1
Birey/Organizma 4
Popülasyon 5
Komünite 7
Ekosistem 9
Biyom 10
Biyosfer 12
Habitat 14
Ekolojik Niş 15
Biyoçeşitlilik 16
Madde Döngüleri 17
Enerji Akışı 17
Besin Zinciri 18
Ekolojik Ayak İzi 19
Sonuç 19
Kaynakça 20

2. BÖLÜM
EKOSİSTEMİN YAPISI, İŞLEYİŞİ VE 21. YÜZYILIN EKOLOJİK TEHDİTLERİ

Giriş 24
Ekosistemin Tanımı, Tarihsel Gelişimi ve Önemi 25
- Kavramın Tanımı 25
- Tarihsel Gelişim 26
  - Modern Ekolojide Ekosistem Analizinin Boyutları 27
- Ekosistemlerin Önemi 27
  - İşlevsel Birim Olarak Ekosistem Dinamikleri 27
  - Ekosistem Hizmetleri ve İnsan Refahı 28
  - Ekonomik Değer ve Ekosistem Hizmetleri Değerlemesi 29

Ekosistemin Temel Bileşenleri 29
Abiyotik (Cansız) Faktörler 30
Biyotik (Canlı) Faktörler 30
Ekosistem Bileşenlerinde Yapısal Değişim: Kent-Kır Gradyanı 31
Ekosistem Türleri ve Sınıflandırması 33
Oluşum Şekline Göre Ekosistemler 34

Fiziksel Ortama Göre Ekosistemler 34
Karasal Ekosistemler 34
Sucul (Su) Ekosistemler 35
Kentsel (Antropojenik) Ekosistemler 35
Türkiye'nin Ekosistem Zenginliği 35
Ekosistemlerin Çalışma Prensipleri ve Temel Ekolojik Kavramlar 37
Tek Yönlü Enerji Akışı ve Termodinamik Dengeler 37
Biyojeokimyasal Madde Döngüleri 38
Yapısal Karşılıklı Bağımlılık ve Ekolojik Nişler 38
Ekolojik Direnç ve Taşıma Kapasitesi 39
Biyolojik Çeşitlilik: Yaşamın Sigortası 39
21. Yüzyılın Ekolojik Tehditleri ve Küresel Yönetişim Krizleri 40
Küresel İklim Değişikliği ve Karbon Yutaklarının Tahribi 40
Antropojenik Baskılar, Habitat Parçalanması ve Biyoçeşitlilik Kaybı 41
Endüstriyel Kirlilik ve Ozon Tabakası 41
Biyokaçakçılık ve İstilacı Türler 42
"Ortak Varlıkların Trajedisi" ve Küresel Yönetişim Krizi 43
Ekosistem Hizmetleri ve Mekânsal Planlama 43
Koruma ve Yönetim Stratejileri 44
Sonuç 45
Kaynakça 45

3. BÖLÜM
EKOSİSTEMLERDE ENERJİ AKIŞI VE MADDE DÖNGÜLERİ

Giriş 55
Enerjinin Kaynağı ve Fotosentez 56
Besin Zinciri 57
Besin Ağı ve Ekosistem Dayanıklılığı 58
Enerji Piramidi ve Yüzde On Kuralı 59
Ayrıştırıcıların Rolü 61
Madde Döngüleri 61
Su Döngüsü (Hidrolojik Döngü) 61
Karbon Döngüsü 64
Oksijen Döngüsü 66
Azot Döngüsü 67
Fosfor Döngüsü 70
Ötrofikasyonun Yarattığı Başlıca Sorunlar 72
Dünyadan ve Türkiye'den Örnekler 73
Ötrofikasyonu Azaltmak İçin Alınabilecek Önlemler 74
İklim Değişikliğinin Madde Döngülerine Etkisi 75
Sonuç 76
Kaynakça 77

4. BÖLÜM
CANLILAR ARASI İLİŞKİLER VE POPÜLASYON DİNAMİKLERİ

Giriş 79
Komünite Ekolojisi 79
Ekolojik İlişkiler 83
Tür İçi İlişkiler 84
Popülasyonlar Arası Etkileşim 85
Türler (Popülasyonlar) Arası Pozitif Etkileşim 85
Komensalizm 85
Mutualizm 86
Türler (Popülasyonlar) Arası Negatif Etkileşim 87
Rekabet 87
Avcılık (Predasyon) 87
Parazitlik 88
Patojenler 88
Ekolojik Süksesyon 88
Birincil Süksesyon 89
İkincil Süksesyon 90
Popülasyon Ekolojisi 91
Popülasyonun Yapısal Özellikleri 92
Yayılış 92
Yoğunluğu / Büyüklüğü 94
Yaş Dağılımı 97
Cinsiyet Oranı, Genetik Çeşitliliği ve Bolluk Değişimleri 97
Popülasyon Dinamikleri 98
J Şeklinde veya Üstel Büyüme Modeli 100
S Şeklinde veya Lojistik, Aritmetik, Sigmoid Büyüme Modeli 100
Popülasyon Artışı Kalıpları 100
Sonuç 102
Kaynakça 103

5. BÖLÜM
DOĞAL KAYNAKLAR VE ÇEVRE SORUNLARI

Giriş 106
Doğal Kaynaklar 107
Doğal Kaynakların Sürdürülebilir Yönetimi 108
Çevre Sorunları 109
Hava Kirliliği 109
Su Kirliliği 110
Toprak Kirliliği 112
Erozyon 113
Çölleşme 114

Ormansızlaşma ... 116
İklim Değişikliği ... 117
Plastik Kirliliği ... 118
Çevresel Adalet ... 120
Sonuç ... 121
Kaynakça ... 122

6. BÖLÜM

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ KAPSAMINDA ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÇEVRE EĞİTİMİ

Giriş ... 129
Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ... 130
Türkiye Yüzyılı Maarif Modelinde Çevre Eğitimi ... 134
Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programında Çevre Eğitimi ... 137
Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Çevre Eğitimi ... 140
Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programında Çevre Eğitimi ... 143
Sonuç ... 147
Kaynakça ... 148

7. BÖLÜM

ÇEVRE EĞİTİMİNDE YENİLİKÇİ ÖĞRETİM YAKLAŞIMLARI

Giriş ... 150
Çevre Eğitiminde Uygulanabilecek Yenilikçi Öğretim Yöntemleri ve Teknikleri ... 152
Sorgulamaya Dayalı Öğrenme ... 152
Proje Tabanlı Öğrenme ... 156
Probleme Dayalı Öğrenme ... 159
Doğa Temelli Öğrenme ... 160
Doğa Temelli Öğrenmeyle İlişkili Kuramsal Yaklaşımlar ve Modeller ... 162
    Yer Temelli Eğitim ... 162
    Orman Okulu ... 163
    Biyofili Hipotezi ... 163
    Ekofobi Hipotezi ... 163
Örnek Olay ... 164
Altı Şapkalı Düşünme ... 166
Balık Kılçığı ... 169
Sonuç ... 172
Kaynakça ... 173

8. BÖLÜM

ÇEVRE EĞİTİMİNDE OKUL DIŞI ETKİNLİKLER VE ÖĞRENME SÜREÇLERİ

Giriş ... 176
Çevre Eğitimi ve Okul Dışı Öğrenmenin Bütünleştirilmesi ... 179
Okul Dışı Çevre Eğitiminde Öğrenme Ortamlarının Özellikleri ve Kullanım Olanakları ... 180
Okul Dışı Çevre Etkinliklerinin Planlanması ve Öğrenme Sürecinin Yapılandırılması ... 182
Öğrenci Deneyimi, Öğretmen Rolleri ve Öğrenmenin Değerlendirilmesi ... 184
Türkiye'deki Araştırmaların Ortaya Koyduğu Eğilimler ve Çevre Eğitimine Yansımaları ... 185
Disiplinler Arası Dersler Ekseninde Okul Dışı Çevre Eğitimi ... 188
Okul Dışı Çevre Etkinliklerinin Uygulama Koşulları, Erişilebilirlik ve Sürdürülebilirlik ... 192
Farklı Yaş Gruplarında Okul Dışı Çevre Eğitiminin Yapılandırılması ... 194
Sonuç ... 195
Kaynakça ... 197

9. BÖLÜM

21. YÜZYILDA DEĞİŞEN DÜNYADA ÇEVRE EĞİTİMİ VE ÖNEMİ

Giriş ... 200
21. Yüzyılda Yaşanan Gelişmeler, Değişimler ve Bunların Çevre Üzerindeki Etkileri ... 201
Teknolojik Gelişmeler ... 201
Toplumsal Değişimler ... 203
Çevresel Değişimler ... 203
21. Yüzyılın Küresel Çevre Sorunları ... 204
Ozon Tabakasının İncelmesi ve İklim Değişikliği ... 204
Biyoçeşitlilik Kaybı ... 205
Doğal Kaynakların Azalması ... 206
Atık ve Kirlilik Sorunları ... 207
Küresel Çevre Sorunlarına Yönelik Uluslararası Girişimler ... 208
Çevre Eğitimi ve Önemi ... 209
Çevresel Bilgi ve Farkındalık Kazandırma ... 211
Çevresel Tutum ve Değerlerin Geliştirilmesi ... 212
Çevre Dostu Davranışların Kazandırılması ... 213
Aktif ve Sorumlu Vatandaşlık Geliştirme ... 214
Sonuç ... 214
Kaynakça ... 215

10. BÖLÜM
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE ÇEVRE EĞİTİMİ

Giriş ... 220
Sürdürülebilirlik ve Çevre Eğitimi İlişkisi ... 222
Doğal Kaynakların Bilinçli Kullanımı ve Yaşanabilir Bir Gelecek İnşası Kaynak Yönetimi ve Döngüsel Ekonomi İlkeleri ... 226
Çevre Eğitiminde Sürdürülebilirlikle İlgili Güncel İyi Uygulama Örnekleri ... 227
Çevre Eğitimi Yoluyla Sürdürülebilir Yaşam Becerileri Kazandırma ... 229
Çevre Eğitiminde Sürdürülebilirlikle İlgili Etkili Pedagojik Yaklaşımlar ... 230
Dünyada ve Türkiye'de Çevre Eğitiminde Güncel Politika Çerçeveleri ve Başarılı Uygulamalar ... 231
Avrupa Birliği ve OECD Perspektifinden Çevre Eğitimi Politikaları ve İyi Uygulamalar ... 233
Türkiye'de Çevre Eğitimi Politikaları ve İyi Uygulamalar ... 235
Sonuç ... 237
Kaynakça ... 239

11. BÖLÜM
KÜRESEL PERSPEKTİFTE ÇEVRE EĞİTİMİ VE ULUSLARARASI YAKLAŞIMLAR

Giriş ... 243
Çevre Eğitiminin Uluslararası Tarihsel Arka Planı ... 244
Çevre Eğitiminde Uluslararası Yaklaşımlar ... 246
- Stockholm Konferansı (1972): İlk Küresel Çevre Hamlesi ... 246
- Belgrad Tüzüğü (1975): İlkeler ve Hedefler ... 246
- Tiflis Bildirgesi (1977) — Küresel Çerçevenin Kurulması ... 246
- Moskova (1987), Selanik (1997) ve Ahmedabad (2007) Konferansları ... 246
- Birleşmiş Milletler (BM) Sürdürülebilir Kalkınma İçin Eğitimin On Yılı (2005-2014) ... 247
- Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SDG) ve 2030'a Doğru Sürdürülebilir Kalkınma için Eğitim (ESD 2030) Çerçevesi ... 247

Çevre Eğitiminde Uluslararası Kurum ve Kuruluşlar ... 247
- UNESCO ... 248
- UNEP ... 248
- OECD ... 249
- IUCN ve Diğer Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları ... 249

Farklı Ülkelerde Çevre Eğitimi Uygulamaları: Karşılaştırmalı Örnekler ... 250
- Finlandiya: Orman Okulları ve Bütünleşik Yaklaşım ... 250
- Almanya: ESD Ulusal Eylem Planı ve Müfredat Entegrasyonu ... 250
- Japonya: ESD'nin Uluslararası Öncüsü ... 250
- Amerika Birleşik Devletleri (ABD): Federal ve Eyalet Düzeyinde İkili Yapı ... 251
- Brezilya: Yasal Güvence ve Toplum Katılımı ... 252

Gelişmekte Olan Ülkeler: Küresel Güney Perspektifi ... 252
Küresel Çevre Sorunlarına Yönelik Güncel Eğitim Yaklaşımları ... 253

İklim Değişikliği Eğitimi 253
Ekopedagoji ve Dönüştürücü Öğrenme 253
Dijital Teknoloji ve Çevre Eğitimi 254
Uluslararası İş Birliği Ağları ve Programlar 254
Sonuç 255
Kaynakça 256

12. BÖLÜM

ÇEVRE OKURYAZARLIĞI VE SÜRDÜRÜLEBİLİR YAŞAM UYGULAMALARI

Giriş 260
Çevre Okuryazarlığı Kavramı ve Önemi 260
Ekolojik Ayak İzi 262
Çevre Kirliliği 263
Sürdürülebilir Atık Yönetimi 264
Doğadan İlham Alan (Biyomimikri) Uygulamalar 268
Çevre Eğitiminin Bireylerin Bilgi, Tutum ve Davranışları Üzerindeki Rolü 271
Sürdürülebilir Yaşam Becerilerinin Kazandırılması 272
Çevresel Sorunları Anlama, Bilinçli Kararlar Alma ve Sürdürülebilir Davranışlar 275
Sonuç 276
Kaynakça 277

Editörler ve Yazarlar Hakkında 280

1. BÖLÜM

TEMEL EKOLOJİK KAVRAMLAR

Dr. Öğr. Üyesi Murat SALUR, Muş Alparslan Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-2569-4788

Giriş

Bu bölümde temel ekoloji kavramlara değinmeden evvel kısaca ekoloji kavramının tanımını yapmakta yarar vardır. Ekoloji, Yunanca bir terim olup *"oikos"* ve *"logos"* kelimelerinin birleşiminden müteşekkildir. *"Oikos"* dar anlamda *"ev"* ve daha geniş anlamda ise *"çevre/yaşam alanı"* şeklinde dilimizde karşılık bulmaktadır. *"Logos"* ise *"akıl, mantık anlam, düzen"* ve daha yaygın kullanımı ile *"bilim"* şeklinde ifade edilmektedir. Bu çerçevede ekoloji için *"evin bilimi"* veya daha doğru bir ifadeyle *"çevre bilimi"* şeklinde bir tanım yapmak mümkündür. Kısaca çevre bilimi şeklinde tarifi yapılan ekoloji, temelde canlıların *"evini"* diğer bir ifadeyle fiziksel, kimyasal ve biyolojik çevresini sistematik bir yaklaşımla ele alır (Burgin, 2017; Olff vd., 2009). Daha yalın bir ifadeyle ekoloji, canlıların birbirleriyle ve cansız çevreleriyle olan etkileşimlerini inceleyen bir disiplindir (Elliott Graves, 2024).

Ancak günümüzde ekoloji terimi, bundan daha genel ve girift bir manayla izah edilmektedir. Şöyle ki; artık ekoloji, biyolojin salt alt dalı olarak algılanmaktan çıkmıştır. Zira ekoloji, sosyolojiden ekonomiye değin pek çok disiplinin konularını da bünyesine katarak daha genel ve geniş bir hüviyet kazanıp disiplinler arası bir yapıya bürünmüştür (Phillipson vd., 2009). 21. yüzyılın değişen, dönüşen ve derinleşen dünyasında ekoloji; iklim krizinden biyoçeşitlilik kaybına, kaynak yetersizliğinden kirlilik konularına değin pek çok küresel sorunu ele alan ve bunları değerlendiren bir çerçeve sunmaktadır. Ekoloji bağlamında az evvel zikredilen hususları bilmek veya anlamak yeterli gelmeyebilir. Bu sebeple ekoloji, bunların çözümü için de ziyadesiyle kıymetli öneriler sunmaktadır. Yani ekoloji *"sadece ne olduğunu"* teşhis eden bir disiplin olmanın ötesinde *"ne yapılması gerektiğini"* de ifade eden ve bu hususta bir yol haritası çizen bir disiplin olarak karşımıza çıkmaktadır.